

ŠKRAT

„ŠKRAT“ vsako prvo in tretjo soboto
V meseci vsakem razli bo togoto.

„ŠKRAT“ stane vse leto 3 gld., pola
leta 1 gld. 50 kr., četrt leta 80 kr.

V Ljubljani, dne 19. decembra 1885.

Številka 22. — Tečaj III.

Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo
upravnistvu, spisi pa urednistvu v „Na-
rodno Tiskarno“ v Ljubljani.

Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.

Koncem leta.

Približal se je konec letošnjega leta, čez malo dni bode sv. Silvester, potem pa prestopimo v novo leto. V minolem letu se je marsikaj dogodilo, več neumnega, kakor pametnega, več slabega kakor dobrega.

Ko bi mi hoteli navesti vsaj ob kratkem dogodke minolega leta, bil bi naš list premajhen, kajti svet je dokaj večji kakor kak kmetijski zelnik. Na njem stanuje mnogo dvonogatih živalij in vsaka kaj misli in dela, in svoje neumnosti uganja.

Precej z začetka leta smo zvedeli, da so Sudanci umorili Gordona. Kaj je pa bil ta Gordon? Po naših mislih moderni klatež, kateri se je klatil po Kitajskem, Afriki in Bog ve kod še, ne da bi bil kedaj zaradi klateštva zaprt, najbrž zaradi tega ne, ker po vseh krajih takih klatežev ne zapirajo.

Mahdi s svojo vojsko ga je spravil s sveta. Ta Mahdi je pa bil tudi človek, ki se mu čelati ni ljubilo in je tedaj proglasil se za božjega proroka, da je ložje na stroške drugih živel, in da so kralji in ropali zanj, on se pa dobro mastil in užival sladkosti tega življenja. Največja posebnost je gotovo, da je imel 146 žen, tedaj toliko, da jih v jedni kranjski vasi ni toliko. Otrok je imel baje ravno sto, nič manj nič več, pa ko bi letos ne bil za kozami umrl, bi jih bil že še več imel, kajti zapustil je 32 nosečih žen.

Kože bil je črne, vere pa Mohamedove, kar se razume samo po sebi, ker je bil tak babež, saj je le Mohamed obljubil svojim ljubljencem v nebesih mnogo lepih devotk. Če je Mohamed res besedo držal in Mahdiju dal res lepo število lepih devotk, sme ta poslednji biti zadovoljen, ker te babe, kar jih je imel na svetu, bile so grde, črne in ru-jave, kakor ciganke.

Kakor Sudanci, tako so tudi Afgani skušali motiti mir, pa se jim ni posrečilo. Res so se parkrat spopali z Rusi, pa se ni dosti slišalo v Evropo, ker je daleč. Angleži so se nekaj začeli potegovati za Afgane, in začela so se neka dopisovanja mej Rusi in Angleži. Menjale so se note in žugali so drug drugemu, naposled so se pa oboji drug drugega zbal, pa so ostali mirni. Mislili so si, vojna stoji denar, pa tudi kekega generala, ki je sedaj jako priljubljen v visocih krogih, bi znali ubiti. Napravili bi se veliko škode, toliko, da Afganistan z Afgani vred ni toliko vreden.

Nekaj časa se je tudi govorilo, da bi kdo razsojeval ta prepir, kak kralj. Pa neso se mogli sporazumeti kdo, ker za take zadeve ni nobenega sodnika, katerega bi morala oba priznati, kakor na primer če se v Ljubljani, dve babi skregata in obkladata z lepimi izrazi, pa obe potem kar tečeta k Čučku. Katerega razsodnika bi bil jeden priznal. tistega drugi ni maral. Nazadnje sta si

misllla, najbolje je, pustiva celo stvar pri miru. Pri vsaki tožbi ima nazadnje le razsodnik kak dobiček in nikdo drug tako bi utegnlo biti tudi tukaj.

Da pa bi svet ne mislll, da se je kdo blamiral, sta se odposlali dve komisiji v Azijo, da bosta določevali mejo. Naj sedaj v božjem imenu ti dve komisiji delata v Aziji, kar hočeta, daleč je, v Evropi ne bode nikdo tega slišal. Na zadnje bode pa svet pozabil, ko pridejo druge stvari na vrsto, in ne bode več nikdo mislll, kako junaško sta se umaknili prvi dve velevlasti.

Brez dobička pa vendar ta stvar ni bila. Časniki so polnili s tem svoje pre-dale, na cente papirja se je zaradi tega potiskalo. Bogati lenuhi so pa po kavarnah imeli dobro dušno pašo, ugrabajoč kdo bode zmagal Rus ali Anglež, kako vojsko, koliko aojakov, ima ta država, koliko druga. Mnogi so željno pričakovali daljših poročil, kdaj se zgrabita medved in ris.

Jedva je ta prepir potihnil, že zapujejo na Španjskem, da njim Nemci hote po krivem vzeti neke otoke. Naravnost so vsi bili pripravljeni iti nad Nemčijo in tako uničiti vse Bismarkovo delo. V duhu smo že videli vojevati se hrabre Španjce z nemškimi vojaki.

Nek španjski general poslal je nazaj nemški red, misleč koliko da bode s tem ponagajal, prav kakor otrok. ki neče jesti. Nemški cesar je pa red lepo v

omarico spravi, misleč si, dober bo, pri priložnosti ga pa dam komu družemu, kateri bi ga še rad imel.

Kmalu je pa Španjcem minul pogum. Tudi pri tej priliki se je pokazalo da veliko grmenje malo dežja. Marsikdo bi si bil mislil, da bodo Prusi Španjce ali pa Španjci Nemce na salati snedli. Ali kmalu so postali krotki kakor golobčki in obrnili so se do svetega očeta papeža, da naj on razsodi, kajti tako sve temu možu zaupajo. Še celo protestantovskim Prusom je bilo po volji papeževo posredovanje, še bolj pa razsodba nezmotljivega očeta. Bismarck je bil tako vesel, da bi bil takoj pristopil h katoliškej veri, ko bi mu ne bila stara branila. Tako je pa ostal zvest svoje veri.

Še bolj je pa pretreslo veselje španjskega kralja, da se ne bode treba ruvati s Prusi, od samega veselja je zbolel in umrl. Tako se je končala ta stvar, ki je napravila toliko hrupa po madridskih ulicah in naudušenja po španjskih gostilnicah, kjer so že pili junaki na račun plena, ki ga bodo vzel Nemcem. Zdaj pa njim ne kaže družega, kakor plačevati dolgove pri oštirjih, da jih tu ne zarubijo in prodajo.

Bolj junaško sta se pa pokazala srbski kralj in bolgarski knez. Ta dva pa nesta dolgo pisarila drug drugemu in časa tratila, ter nazadnje se pa skujala. Kralj Milan je kar pokazal, da je ves drugačen tič, kakor ruski car, ali pa španjski kralj. Kar poslal je svojo vojsko nad Bolgare, da jih v kozji rog užene. Knez bolgarski se pa tudi ni obračal do nikakih razsodnikov in ponehovalcev. Odšel je s svojo armado nad Milana in ga dodro naklestil. Tako sta se dva majhna balkanska vladarja upala začeti vojno, kar se še ruski car ni upal.

Zgodovinarji Šuklje et Consorti sedaj nam lahko spišejo bolgarsko-srbsko ali pa srbsko-bolgarsko vojno, kakor njim ljubše, rusko-angleške, španjsko-nemške pa ne morejo, ker je bilo ni. Gotovo bode nam drugo leto kak slovenski list že prinesel jednak spis: „Pravi uzroki srbsko-bolgarske ali bolgarsko-srbske vojne. Spisal Fran Šuklje, c. kr. profesor, državni in deželni poslanec itd. Svet se bode zopet čudil delu našega veleučnega profesorja in kmalu bomo zvedeli, da se mu je zasvetil zlat križ na prsih ali pa red, najnovejši red „raztrgane šlape“, katerega je nedavno ustanovil Mahdijev naslednik za posebno zaslužne učenjake in politike.

LISTEK.

Premišljevanja.

Zopet vam imam nekaj povedati, kar še menda niste nikoli slišali. Zadnjič sem bil namreč v gledališči — to seveda v nemškem, kamor navadno hodimo, kar nas je narodnjakov. Vse je bilo ta večer natlačeno. Glava pri glavi se je zibala in vrat pri vratu se je st goval, da bi bolje videil lastnik te glave in vratu. Mnogo je bilo med temi glavami tudi odličnih slovenskih in nemških glav. Teda, gospoda, pa sem nekaj opazil, kar je vredno javnosti; kar je vredno da vé vsak človek ustvarjen po božji in človeški naturi. Te odlične glave so bile namreč malone vse gole, ali kakor pravimo: plešaste. Lahko sem torej izpoznal kar od zadaj vse odličnjake ter jih našteval prijatelju po imenih. Čudil se mi je sicer v začetku ta moj prijatelj, kako morem od zadaj spoznavati ljudi, ali ko sem mu to stvar razjasnil, izpoznal jih je tudi sam. Izpoznaval pa sem jih jaz, kakor tudi moj prijatelj samo po glavah, kajti odličnjaki so bili plešasti, a navadni ljudje so imeli lepo in gosto zarašene glave. Po tej metodi lahko tudi vsak drugi odslej izpoznavlja ljudi in videl in prepričal se bode, da imam prav, in da se bode malokedaj, ali prav nikoli zmotil.

Ko ta moj prijatelj opazuje nekoliko časa to staro novost, vpraša me, od kod to, da so zvečine odličnjaki golih glav.

„Ali ti ne veš?“ vprašam prijatelja. „Saj je vendar tako jasno, kakor beli dan!“

„Vem že in mislim, da je to vsled velikih skrbi, ki jih imajo taki ljudje.“

„Ne boš Jaka!“ zavrnem jaz. Skrbi in pa nič. Ali nimajo gospodje, kateri so najbolje plačani, navadno najmanje opravila; kjer pa ni opravila, ondi tudi skrbi ni. Ko bi bilo to od skrbi, morali bi biti vsi reveži na zemlji brez las, kajti ti imajo največ in največje skrbi za svoj obstoj, za živeti.

Ti pa imajo toliko las, da si jih še sproti vsako jutro urediti ne morejo in da hodijo razmršeni, kakor bi ne bilo glavnikov. — Vidiš, prijatelj, to je tako! Kdor si želi svoj stan zboljšati, ali kakor pravijo: avanzovati, treba mu se je puliti in lasati za ta avanzement, drugače je nič. Kdor se pa lasa in je la-

sam, izgubi tudi pri vsaki taki priliki kolikor toliko las; tako, da, ko dospe na zaželjeno mesto, mu jih ne ostaje prav nič, ali pa samo nekoliko.

Prijatelj me je razumel in mi pri-trdil. Mislim, da tudi izmed vas ne bo nihče dvojil o tem. Torej, basta! Pogovorimo se raje še kaj družega.

Kaj pa Celje, gospoda! To vam je gnezdo! Tu bivajo najboljše germanske buči. Vsak celjski nemčur je pravi Bismarck, samo da je desetkrat bolj ne-umen. Ali ne čudite se, da je ravno Celje središče, ali shramba toliko nemških veleumov. To ni prav nič čudnega! Katero drugo mesto pa ima tudi tako trdno „vahto“, kakor je celjska „vhtarica“? Nobeno! To je prava pravcata „vahta“, katera „vahta“ vse zlobnosti, vse neumnosti, razposajenost, ošabnost, svojeglavnost, nepravico in predrznost celjskih nemčurjev! —

V Karlovih varih.

(Zložil Škratović Nikolajević Zabavljević.)

Pesem moja je posoda mojega imena.

I.

V Karlovih varih pri kavi sedé,
Deklice strežejo meni mladé,
Mile poglede sestrice delé,
Z ljubkim posmehom takó govoré:

„Tujec ti mladi! Pozdravljen da si!
Srce goreče le naj ti vzkipi,
V krogu le našem se duh oživi,
Črni oblakov zbeže ti skrbi.“

II.

Sladka, nadzemeljska pesem zveni:
Lepše od Pavle nobene pač ni!
Seković Janez pač srečen si ti,
Pavla plavica le za te gori.

Hugo se tanki in dolgi potí,
Sestra Emilja ga vnema, mori,
Želja, da srce si nje pridobi,
Spati ne dá mu po cele noči.

Majerček prvi tenor si topí,
V kavo rujavo sladkor si drobí,
Koščke žemljic po kavi loví,
Tončiko lepo le sebi želí.

III.

V koti pri vodi Pegázi sloné:
Čivkoslav Lažan in drugi molčé,
Kurja črevesca res modro mižé,
Ljuboslav sumni Kostruna dajé:

„Juliji, Lavri, Korini ljubó,
Ljubi le njihovi pesem pojó,
Čilki Lažán, Urši Kurje črevó, --
Máriji moji ti dal boš slovó.“

* * *

V Karlovih varih pri kavi sedé,
Misli mi mnoge po glavi blodé,
Škrata lokavo podoba motré
Zlobni duhovi se me polasté.

POGOVORI.

V gostilni.

Gost: „Imate li kaj večerje?“

Natakar prinese mu jedilni list.

Gost: „Prinesite mi pljučne pečenke.“

Natakar: „Nam je pošla.“

Gost: „Prinesite mi torej kaj družega.“

Natakar: „Prosim, kar izberite si na listu.“

Gost: „Guljaš torej.“

Natakar: „Tudi pošel.“

Gost: „Saj je vender tu zapisano. Kaj torej imate?“

Natakar: „Prav vse kar ni zapisano.“

DROBIŽ.

Oporoka.

Nekdo je zapustil pred smrtjo sto goldinarjev pevskega društvu z opomnjo, da se društvo udeleži njegovega pogreba, vender da ne sme peti mu nagrob-

nice, kajti takega petja ni mogel poslušati niti v življenji.

Skopost.

Nek skopuh, boječ se, da bi ne razdal preveč denarja za novoletna darila, obesil se je na Silvestrov večer. Pred smrtjo pa je napravil oporoko, v kateri je celo imetje sebi volil.

Sreča v nesreči.

Klepar padel je s strehe tako nesrečno na zemljo, da se je ubil. Ko so ga možje odnesli, zapazil je jeden izmed njih da drži nesrečnež v roki odprti nož in vsklikne: „Poglejte, to je še dobro da nesrečnež ni pal na nož, kako lahko bi se prebodel!“

Pijanec prišedši iz gostilne v kateri se ga je tako zelo nasrkal, da ni niti solnce od lune ni več razločil vpraša mimo gredočega: „Ali bi mi ne mogli povedati, je li to solnce ali luna?“

„Obžalujem, da vam ne morem ustreči, kajti danes sem prvič v tem kraju!“

Nek pesnik vpraša postarno prijateljico, ako ima njegove izdane pesmi in ako jih kaj pridno bere.

„To je gotovo!“ odgovori ona, skoro ne mine dan, da bi jih ne brala! Ali počakajte, pokažem jih vam, da mi bodele verjeli!

Pepi, prinesi mi iz druge sobe pesmi od gospoda!“

Ko gospa odpre prinešeno knjigo našla je med listi svoje očala te veselo vsklikne: „Hvala vam gospod, da ste vprašali po svojih pesmih, kajti našla sem tu v knjigi svoje najboljše očala, katere že pet let breuspešno iščem.“

Rodbinska slavnost.

„Kaj pa si ti danes toliko nakupila?“ vpraša na trgu neka ženska svojo znanko. „Ali bodele imeli kako pojedino doma?“

„Seveda,“ odgovori jej ta. „Rodbinsko slavnost bomo praznovali, kajti poteklo je ravno danes let, kar so mi ubili moža v pretepu.“

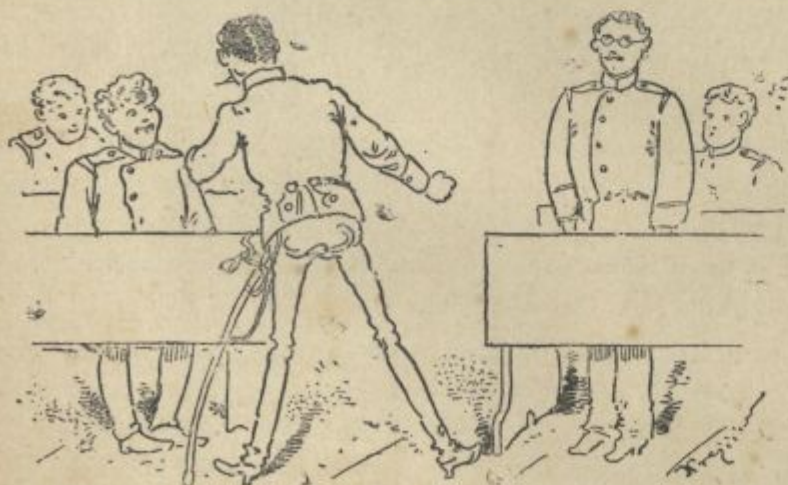
Najtoplejša zahvala vsem častitim sodelavnikom, kateri so nas blagovolili s svojimi cenjenimi dopisi podpirati v preteklem letu ter se ob enem priporočamo, da nam tudi v bodoče ne odreko svojega sodelovanja. Ob enem pa prosimo ostale naročnike, da nam pošljejo naročnino, kolikor so je še na dolgu.

Uredništvo in upravnništvo „Škrata“.

Red,

kakoršnega je zaslužil marsikateri slovenski politik v letošnjem letu.

Z vojaške šole.

Častnik: „Povejte mi, Breznik, kaj bi storili, ko bi ugledali pred seboj sovražnika.“

Prostak: „Ako bi sovražnik bežal, tekel bi za njim; ko bi pa on ne hotel bežati, bežal bi jaz!“

Desetnik: „Tepec, ne veš li, katera noga je desna!“

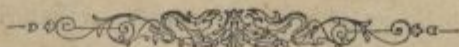
Prostak: „Ponižno „meldam“, ta s katero jem!“

Podmešančgarjev Miha.

Po svetu sem hodil, povsod sem že bil,
In videl sem več kot Pavliha
Ljudje me poznajo že kar „en profil“.
Da sem Podmešančgarjev Miha.

Tu žanjem konoplje, tam zelje kosim,
Povsod imam dela čez glavo,
Ljudem rad postrežem, in vse jim storim,
Samo, da mi dajo za kavo.

Ne vem pa, kaj bodo storili ljudje,
Kedar smrt z menoj jo popiha,
Le to vem, da takega več ne dobé,
Kot je Podmešančgarjev Miha.

Slovenci! Pozor!

Nončali smo zopet jedno leto, leto nezloge in prepira. Mnogo neprilik, nam ne ravno v čast še manje pa v korist, zabeležiti smo morali v tem letu. Zato si želimo odslej miru. „Škrat“ je cela tri leta udrihal z bičem po neprijateljih naših in tudi po kratkovidnih Slovencih ter jih skušal privedi na pravi pot. Kogar je privel, hvaležen naj mu bode, kdor ga pa ni poslušal, ostal je to kar je bil in brezuspešno bi bilo tudi nadalje vse „Škratovo“ prizadevanje in besede. Zato si „Škrat“ umije roke ter odloži svoj bič, konja pa bode prodal mesarju, da postreže z ukusnim njegovim mesom ljubljanskim gostilničarjem za guljaš.

Da pa ne bodo Slovenci o dolzih zimskih večerih dremali kislih obrazov za pečjo za to bode skrbel šaljiv in satirsk list

„ROGAČ“,

kateri izide s 1. januarjem in bode tako nadalje redno izhajal vselej 1. in 15. dan v meseci na celi poli (8 strani četvorke) krasnega, za oči neškodljivega papirja.

„Rogač“ pa ne bode, kakor doslej „Škrat“ brzdal tudi razposajene naše rojake, temveč ščipal bode samo neprijatelje naše: nemčurje, mažarone, lahone in še drugo jednako golazen. V prvi vrsti pa bode zabaval svoje častite naročnike z drugim mikavnejšim in kratkočasnejšim berilom. Prinašati bode namreč začel koj v prvi številki daljšo izvirno humoristično povest

Krepeljčevo potovanje,

katero bode gotovo Slovenci z večjim veseljem vsprejeli, nego nekdanj prevod: Lažnjivi Kljukec.

Dalje bode „Rogač“ postrezal svojim cenjenim naročnikom z mnogimi krajšimi humoreskami, doptivi, pesmimi in z vedno novimi, navlašč za „Rogača“ izdelanimi, času primernimi satirskimi in drugimi šaljivimi podobami. Da bode pa „Rogač“ kolikor moči različen in v pravem pomenu besede humorističen, za to so nam porok najboljši slovenski humoristi, kateri so nam obljubili svoje sodelovanje in svojo obljubo deloma tudi že izpolnili.

Da pa bode mogel „Rogač“ svojo težavno nalogo, katera stane neverjetno ogromno denarja, izvrševati in biti sčasoma še požrtvovalnejši, zato vabimo uljudno vse Slovence, da ga podpirajo. V vsaki slovenski rodbini, pod vsako slovensko streho najde naj „Rogač“ zavetje in podporo, saj dovtip in šala preganja skrbi in duha vedri.

Vkljub toliko in tako različne vsebine in toliko dragocenih podob pa ostane naročnina vendar samo

3 goldinarje za celo leto,
1 „ 50 kr. za polu leta in
80 „ za četrto leto.

Še jedenkrat toraj, Slovenci! Naročajte si „Rogača“.

Uredništvo in upravništvo „ROGAČA“

v Ljubljani, na Kongresnem trgu, v Rudolf Kirbischevi hiši.